

EUROPA-KOMMISSIONEN

Bruxelles, den 30.11.2011
KOM(2011) 831 endelig

**MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET, RÅDET,
DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG OG
REGIONSUDVALGET**

**om det europæiske jordovervågningsprogram (GMES) og dets operationelle aktiviteter
(fra 2014 og frem)**

(EØS-relevant tekst)

1. INDLEDNING

Det europæiske jordovervågningsprogram (GMES) blev oprettet ved Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 911/2010¹ (GMES-forordningen). GMES er et flagskib i EU's rumpolitik² i overensstemmelse med artikel 189 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, som sætter EU i stand til at gennemføre rumrelaterede aktiviteter. GMES er også et af de programmer, der skal gennemføres som led i Europa 2020-strategien for intelligent, bæredygtig og inklusiv vækst³, og det indgik også i det industripolitiske initiativ i Europa 2020, da det understøtter en bred vifte af EU-politikker.

Med henblik på de voksende globale udfordringer har Europa behov for sit eget velkoordinerede og pålidelige jordobservationssystem. GMES er et sådant system.

GMES er et langsigtet program, der bygger på partnerskaber mellem Unionen, medlemsstaterne, Den Europæiske Rumorganisation (ESA) og andre relevante europæiske aktører. Det er også et program, hvor EU kan spille en mere effektiv rolle end individuelle medlemsstater i det internationale samarbejde gennem bilateralt samarbejde med andre rumfartsnationer eller deltagelse i den globale indsats inden for jordobservation (f.eks. i Group on Earth Observations).

GMES giver os en bedre forståelse af, hvordan og på hvilken måde vores planet ændrer sig, og hvordan dette kan få indflydelse på vores hverdag. GMES vil sikre uafbrudt levering af nøjagtige og pålidelige data og informationer om miljøspørgsmål, klimaændringer og sikkerhedsspørgsmål til beslutningstagere i EU og dets medlemsstater. Disse informationer er nødvendige for de offentlige myndigheder i medlemsstaterne og regionerne, der har ansvar for udformning og gennemførelse af politikker. Kommissionen har også behov for disse informationer i forbindelse med evidensbaseret politikudformning og -overvågning. GMES vil også bidrage til økonomisk stabilitet og vækst ved at fremme de kommercielle applikationer i mange forskellige sektorer ved en fuldstændig og åben adgang til jordobservationsdata og informationstjenester.

Siden 1998 og indtil 2013 er der afsat midler til GMES af EU og af Den Europæiske Rumorganisation (ESA), hovedsageligt til udviklingsaktiviteter. Desuden er de første operationelle midler afsat til overgangen til de første operationelle aktiviteter i 2011-2013. Fra 2014 vil GMES overgå til sin fuldt operationelle fase.

Europa-Parlamentets beslutning af 20. november 2008 om den europæiske rumpolitik, "Hvorledes rummet bringes ned på jorden", understregede vigtigheden af en rettidig gennemførelse af GMES. I sin meddelelse af 4. april 2011, "En EU-rumstrategi til gavn for borgerne"², understregede Kommissionen betydningen af, at GMES-programmet ville være fuldt operationelt i 2014. På sit møde den 31. maj 2011 opfordrede Rådet (konkurrenceevne) Kommissionen til inden udgangen af 2011 at fremlægge et forslag til aktioner og til at præcisere forvaltningen af GMES fra 2014.

¹ EUT L 276 af 20.10.2010, s. 1.

² KOM(2011) 152 endelig af 4.4.2011.

³ KOM(2010) 2020 af 3.3.2010.

I sin meddelelse, "Et budget for Europa 2020"⁴, oplyste Kommissionen, at det i betragtning af EU-budgettets begrænsninger, var foreslået at finansiere GMES over 2014-2020 uden for den flerårige finansielle ramme. Men Kommissionen er stadig indstillet på at sikre en vellykket gennemførelse af GMES, og i denne forbindelse har den udarbejdet denne meddelelse med henblik på definering af en hensigtsmæssig forvaltning og langsigtet finansiering af GMES-programmet fra 2014 og frem. Denne meddelelse lancerer debatten med Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget om fremtiden for GMES-programmet.

2. GMES: ET BRUGERSTYRET JORDOVERVÅGNINGSPROGRAM

GMES er et jordovervågningprogram, der giver mulighed for indsamling af oplysninger om jordens fysiske, kemiske og biologiske systemer. GMES-tjenester skaber fordele for en bred vifte af brugere, fra lokalt til internationalt plan. De er udformet til at imødekomme brugernes krav: deres anvendelsesområde er gradvist blevet tilpasset gennem et regelmæssigt og konsekvent samspil med brugergrupper. I henhold til GMES-forordningen er der oprettet et brugerforum for at formalisere denne mekanisme.

GMES indeholder vigtig information til brug for forvaltningen af vores miljø på en mere bæredygtig måde med henblik på at øge beskyttelsen af biodiversiteten, overvåge og prognosticere oceanernes tilstand og atmosfærens sammensætning, forstå de vigtigste drivkræfter og virkningerne af klimaændringer, reagere på natur- og menneskeskabte katastrofer, støtte udviklingspolitikker og styrke de europæiske borgeres sikkerhed. Det hjælper med til at forbedre beslutningsprocessen og gennemførelsen af en bred vifte af EU-politikker (transport, landbrug, miljø, energi, regionalpolitik, humanitær hjælp, civilbeskyttelse, udviklingsbistand til tredjelande ...). Med henblik på at adressere denne brede vifte af applikationer er GMES-arkitekturen baseret på tre komponenter: en servicekomponent, der leverer informationer til støtte for miljø- og sikkerhedspolitik, og to observationskomponenter (rumbaseret infrastruktur og in situ-baseret infrastruktur), som leverer de data, der er nødvendige for driften af tjenesterne.

3. MERVÆRDI VED GENNEMFØRELSE PÅ EU-PLAN

I de sidste tredive år er der i Europa udfoldet en stor F&U-indsats inden for jordobservation gennem nationale eller internationale programmer med henblik på at udvikle infrastrukturer og applikationer. Den eksisterende kapacitet er imidlertid utilstrækkelig på grund af mangler i infrastrukturen og manglende garantier vedrørende tilgængelighed på lang sigt. Ved etablering af en sammenhængende politisk ramme på europæisk plan for strukturering af brugersamfund, konsolidering af brugernes behov og organisering af den europæiske indsats, er GMES blevet udformet med henblik på at sikre tilvejebringelse af de nødvendige data og tjenester på lang sigt og på et bæredygtigt grundlag, der bygger oven på eksisterende aktiver.

EU's investeringer har til formål at udfylde hullerne i observationskapaciteten og give adgang til eksisterende aktiver og udvikling af operationelle tjenester. Den europæiske dimension af GMES vil føre til stordriftsfordele, fremme fælles investeringer i store infrastrukturer, fremme koordineringen af bestræbelser og observationsnet, muliggøre harmonisering og

⁴ KOM(2011) 500 endelig af 29.6.2011.

interkalibrering af data og give den nødvendige impuls til udviklingen af ekspertisecentre i verdensklasse i Europa.

Harmonisering og standardisering af geospatiale informationer på europæisk plan er en stor udfordring ved gennemførelsen af en lang række EU-politikker. Mange områder af betydning for miljøet – som f.eks. politikker til afbødning af og tilpasning til klimaændringer – kræver, at der tænkes globalt og handles lokalt. Med GMES sikrer EU sin uafhængige adgang til pålidelige, sporbare og bæredygtige informationer om miljø og sikkerhed, bidrager gennem det internationale GEOSS-initiativ (Global Earth Observation System of Systems) til at opbygge globale observationsdatasæt og -informationer og øger sin indflydelse i internationale forhandlinger og aftaler såsom de tre Rio-konventioner, post-Kyoto-traktaten og andre bilaterale eller multilaterale aftaler. GMES er anerkendt som det europæiske bidrag til opbygningen af det globale system af jordobservationssystemer (GEOSS), der er udviklet inden for rammerne af gruppen for jordobservation (GEO).

4. OMKOSTNINGER OG FORDELE

Siden starten i 1998 er det samlede budget, der er afsat til GMES indtil 2013 af EU og ESA, nået op over 3,2 mia. EUR til udvikling og indledende drift af tjenesterne og af de rumbaserede infrastrukturer og in situ-infrastrukturene. Til servicekomponenten har EU ydet midler på op til 520 mio. EUR, og ESA op til 240 mio. EUR. Hvad angår rumkomponenten, har ESA stillet ca. 1 650 mio. EUR og EU 780 mio. EUR (FP7 og den indledende drift af GMES) til rådighed, herunder adgang til rumdata fra nationale satellitter.

Efter 2013 vil fuldstændig kontinuitet i alle GMES-komponenter omfatte deres fulde implementering, vedligeholdelse, udvikling og opgraderinger og vil kræve et anslået budget på 5 841 mio. EUR⁵ for perioden 2014-2020, heraf 1 091 mio. EUR⁶ til tjenesterne, 350 mio. EUR⁷ til in situ-komponenten og 4 400 mio. EUR (ESA's skøn) til rumkomponenten, herunder adgang til bidragende missioner. GMES har ikke udvist omkostningsoverskridelser tidligere og forventes ikke at få omkostningsoverskridelser i fremtiden, eftersom det er baseret på en struktur, der om nødvendigt tillader omprioritering af indhold og mål i de forskellige komponenter med henblik på opretholdelse af det forventede udgiftsniveau.

Ifølge en costbenefitanalyse⁸ forventes GMES at give fordele af en værdi, som er mindst to gange investeringsudgifterne i perioden frem til 2020 og fire gange investeringsudgifterne indtil 2030. Den repræsenterer et enormt potentiale for økonomisk vækst og jobskabelse med udviklingen af innovative tjenester og kommercielle applikationer i downstream-sektoren.

Jordobservation er et område, hvor EU spiller en vigtig rolle, som er anerkendt på verdensplan. Hvis EU's investeringer ikke er garanterede, er der risiko for, at de lige vilkår for medlemsstaterne og europæiske virksomheder bliver tabt til de vækstlande (f.eks. Brasilien, Indien, Rusland og Kina), der investerer kraftigt i jordobservation.

⁵ 2011-priser.

⁶ Tal baseret på forløbertjenester (projekter finansieret over FP7).

⁷ Tal baseret på EEA-skøn inden for rammerne af det FP7-finansierede GISC-projekt (<http://gisc.ew.eea.europa.eu/gisc-project>).

⁸ Tal baseret på Booz & Company: Cost Benefit Analysis for GMES, endelig udg., 19. september 2011.

5. FINANSIEL STØTTE

På grundlag af Kommissionens meddelelse med titlen "Et budget for Europa 2020" har Kommissionen foreslået, at GMES fra og med 2014 bør finansieres uden for den finansielle ramme.

Blandt de mulige GMES-finansieringsløsninger har Kommissionen overvejet tre valgmuligheder: en specifik GMES-fond (svarende til den valgte model for Den Europæiske Udviklingsfond), en løsning, der bygger på et forbedret samarbejde (som ville inddrage medlemsstater med en stærk interesse i programmet), og endelig muligheden for deltagelse fra industriens side, hvor ansvaret og finansieringen vil blive delt med økonomiske aktører. Kommissionen foretrækker i sin vurdering ikke de to sidstnævnte løsningsmodeller, da på den ene side et forstærket samarbejde vil bringe EU-27-dimensionen af programmet i fare, og på den anden side de erfaringer, der er gjort med Galileo allerede har vist, at det bliver svært på kort sigt at tiltrække og fastholde den private sektor, og at dette ikke vil være i overensstemmelse med programmets dimension til fordel for almenvellet.

Derfor foreslås det, at der nedsættes en særlig GMES-fond med finansielle bidrag fra alle 27 EU-medlemsstater på basis af deres bruttonationalindkomster (BNI). Forvaltningen af fonden vil blive delegeret til Kommissionen. Dette vil kræve en mellemstatslig aftale mellem medlemsstaterne forsamlet i Rådet. En oversigt over aftalen findes i bilag I til denne meddelelse. Forvaltningen af fonden skal foregå under en række finansielle bestemmelser, der skal vedtages af Rådet på grundlag af et forslag fra Kommissionen.

For at sikre kontinuiteten i programmet bør visse bestemmelser i den interne aftale anvendes på et midlertidigt grundlag fra den 1. januar 2014, indtil den ratificeres af de 27 medlemsstater.

Ud fra de anslåede omkostninger, der er anført i kapitel 4, er det maksimale rammebeløb for GMES-aktiviteter (2014-2020) på 5 841 mio. EUR⁵.

6. FORVALTNING

Forvaltningen af GMES-programmet kræver politisk samordning og tilsyn, administrering af opgaver og budget og teknisk koordinering af gennemførelsen. Fra 2014 skal der indføres en passende forvaltningsstruktur for at imødekomme behovene i den operationelle fase.

6.1. Politisk tilsyn og ledelse

Det konkluderes, at Kommissionen bør forblive ansvarlig på vegne af EU for den overordnede politiske koordinering, herunder forhandling af internationale aftaler, høring af brugergrupper (på basis af erfaringerne med det eksisterende brugerforum), vedtagelse af arbejdsprogrammer, sikring af forbindelserne med sektorpolitikker, fastlæggelse af aspekterne vedrørende sikkerhed og datapolitik og internationalt samarbejde. Det er imidlertid nødvendigt med aftaler, som kan tage højde for stigningen i programmets forvaltningsaktiviteter i den operationelle fase, som kræver aktiv medvirken af specialiseret personale, som er vanskeligt at rekruttere inden for Kommissionens centrale tjenester. Oprettelsen af et nytagentur inden for den tilladte tidsramme anses ikke for realistisk, så disse opgaver kan uddelegeres til et eksisterende europæisk organ. Muligheden for at overdrage forvaltningen af det samlede program til Den Europæiske Rumorganisation blev drøftet, men synes ikke at være passende af flere årsager: for det første er ESA et forsknings- og

udviklingorgan; for det andet er ESA et rumagentur, og en stor del af GMES rækker ud over aktiviteter i rummet; for det tredje foretrækker Kommissionen - i betragtning af at GMES bør være til gavn for borgerne i hele EU - en EU-tilgang, som inddrager alle 27 medlemsstater. I konsekvens heraf – og også for at muliggøre fremtidige synergier med forvaltningen af Galileoprogrammet – kan visse opgaver i forbindelse med forvaltning af programmet, f.eks. evaluering, forhandling og opfølgning af kontrakter, uddelegeres til det europæiske GNSS-agentur (European Global Navigation Satellite System).

Det foreslås, at de programforvaltningsaktiviteter, der er uddelegeret til det europæiske GNSS-agentur, under Kommissionens politiske tilsyn ikke skal omfatte aktiviteter og vedrøre bl.a. forvaltningen af de midler, der er afsat til programmet og kontrol af gennemførelsen af opgaver. Det europæiske GNSS-agenturs administrative udgifter til forvaltning af GMES-programmet bør være omfattet af den i kapitel 5 nævnte GMES-fond.

6.2. Teknisk samordning og gennemførelse af aktiviteterne

Til støtte for Kommissionen kan den tekniske koordinering af tjenester overlades til europæiske foretagender med passende viden og ekspertise på beslægtede områder. Kvalitetskontrol og validering af produkter, der har relation til gennemførelsen af sektorpolitikker, vil fortsat være Kommissionens ansvar.

- 1) Aktiviteterne i GMES-tjenestekomponenten vil omfatte:
 - a) Operationelle aktiviteter:
 - i) Globale systematiske/rutinemæssige aktiviteter til overvågning og prognostisering af Jordens subsystemer på regionalt og globalt plan, som navnlig omfatter tjenester til overvågning af havmiljø, atmosfære og luftkvalitet og globale land- og klimaændringer.
 - ii) Regionale/lokale on-demand-aktiviteter, der især omfatter beredskabsstyring sikkerhed og paneuropæiske landovervågningstjenester.
 - b) Udviklingsaktiviteter, der består i at forbedre kvaliteten og ydeevnen af de eksisterende tjenester, udvikle nye tjenester og fremme den senere udnyttelse.

Den tekniske koordinering af landovervågningstjenesten kan overdrages til Det Europæiske Miljøagentur (EMA).

Den tekniske koordinering af beredskabsstyringstjenesterne kan overlades EU-katastrofeberedskabscentret (ERC).

Den tekniske koordinering af atmosfæretjenesten kan overlades til Det Europæiske Center for Mellemlistede Vejrprognoser (ECMWF).

Den tekniske koordinering af de øvrige tjenester (klimaændringer, overvågning af havmiljøet og sikkerhed) er under forberedelse for at sikre rettidige tjenester af høj kvalitet i overensstemmelse med de specifikke behov, de skal dække. Gennemførelsen heraf kan varetages af Kommissionen og andre europæiske organer (f.eks. Det Europæiske Søfartssikkerhedsagentur (EMSA), Den Europæiske Unions Satellitcenter (EUSC), Det Europæiske Agentur for Forvaltning af det Operative

Samarbejde ved EU-medlemsstaternes Ydre Grænser (Frontex) og Det Europæiske Forsvarsagentur (EDA).

2) Aktiviteterne for GMES-rumkomponenten vil omfatte:

- a) Operationelle aktiviteter: operationer inden for den specialiserede ruminfrastruktur (dvs. Sentinel-missionerne); adgang til tredjepartsmissioner; distribution af data; teknisk bistand til Kommissionen til samling af kravene til tjenstedata, identificering af huller i observationskapaciteten, bidrag til specificeringen af nye rummissioner.

De operationelle aktiviteter i GMES-rumkomponenten kan overdrages til:

- 1) Den Europæiske Rumorganisation (ESA), i første omgang vedrørende billedobservationer i høj opløsning over land og specifikke målområder.
 - 2) Den Europæiske Organisation til Udnyttelse af Meteorologiske Satellitter (EUMETSAT) vedrørende systematiske og globale observationer af atmosfære og oceaner.
- b) Udviklingsaktiviteter: konstruktion og indkøb af nye elementer i ruminfrastrukturen; teknisk støtte til Kommissionen til udmøntning af tjenstekrav i specifikationer for nye rummissioner med støtte fra operatører af ruminfrastruktur; koordinering af udviklingen af aktiviteter i rummet, herunder udvikling, der tager sigte på at modernisere og supplere GMES-rumkomponenten.

Udviklingsaktiviteterne vil kunne overdrages til Den Europæiske Rumorganisation med teknisk inddragelse af relevante tjenestegrene i Kommissionen.

3) Aktiviteterne i in situ-komponenten i GMES vil omfatte:

- a) koordinering af leveringen af in situ-data til GMES-tjenester med administrative ad hoc-ordninger med in situ-operatører
- b) koordinering af leveringen af tredjeparts in situ-data på internationalt plan
- c) teknisk støtte til udmøntning af GMES-tjenestedatakrav i specifikationer af in situ-observationsinfrastruktur og -netværk
- d) samspil med in situ-operatører for at fremme konsistensen i udviklingsaktiviteter knyttet til in situ-komponenten i GMES.

Den tekniske koordinering af in situ-komponenten i GMES kan overdrages til Det Europæiske Miljøagentur (EMA) inden for rammerne af dets mandat.

For alle tre komponenters vedkommende bør gennemførelsen af GMES-operationer overlades til driftsorganer gennem offentlige indkøbsordninger, tjensteydelsesaftaler eller tilskud, hvor dette er relevant.

6.3. Data- og informationspolitik

GMES' data- og informationspolitik vil fortsætte med at bygge videre på princippet om fuldstændig og åben adgang (med forbehold for retlige og sikkerhedsmæssige begrænsninger) og under hensyntagen til gældende lovgivning (f.eks. direktivet om videreanvendelse af den offentlige sektors informationer og INSPIRE) for at nå de mål, der er fastlagt i forordning 911/2010, nærmere bestemt:

- 1) at fremme anvendelse og deling af GMES-information og -data
- 2) at styrke markederne for jordobservation i Europa (navnlig i downstream-sektoren) for at skabe vækst og beskæftigelse
- 3) at bidrage til et bæredygtigt og kontinuerligt udbud af GMES-data og -information
- 4) at støtte de europæiske forsker-, teknologi- og innovationssamfund.

7. KONKLUSIONER

Denne meddelelse er et svar på en anmodning fra Rådet (konkurrenceevne) af 31. maj 2011 om inden udgangen af 2011 at fremlægge et forslag til aktiviteterne og en præcisering af forvaltningen af GMES i perioden fra 2014 til 2020, og den søsætter debatten med de andre institutioner. Den baner også vej for en langsigtet, bæredygtig forvaltning og finansiering af GMES-programmet.

Bilag

Udkast til en INTERN AFTALE⁹

mellem repræsentanterne for medlemsstaternes regeringer, forsamlet i Rådet, om finansiering af det europæiske jordovervågningsprogram (GMES) under den flerårige finansielle ramme for perioden 2014 til 2020

GMES-fondens FINANSIELLE RESSOURCER

- Medlemsstaterne er enige om at oprette en fond for det europæiske jordovervågningsprogram, i det følgende benævnt "GMES-fonden".
- GMES-fonden sammensættes af:
 - a) Et beløb på indtil 5 841 mio.⁵ EUR i form af finansielle bidrag fra medlemsstaterne ud fra fordelingsnøgler, der er baseret på deres bruttonationalindkomster (BNI).
 - b) Frivillige bidrag fra andre sider (f.eks. fra nye stater, der tiltræder EU, tredjelande, der ønsker at deltage i programmet, internationale organisationer og/eller andre frivillige bidrag) kan lægges til det beløb, der er nævnt i punkt a.
- GMES-fonden skal stilles til rådighed fra ikrafttrædelsen af den flerårige finansielle ramme.
- Det samlede beløb for midlerne i GMES-fonden dækker perioden fra 1. januar 2014 til 31. december 2020.

ANVENDELSE AF DE FINANSIELLE RESSOURCER

- GMES-fonden skal omfatte foranstaltninger på følgende områder:
 - a) Operationelle aktiviteter inden for GMES:
 - i. en servicekomponent (overvågning af atmosfære, overvågning af klimaændringer til støtte for politikker for tilpasning og afbødning, kriseberedskab, landovervågning, overvågning af havmiljø, sikkerhed)
 - ii. en rumkomponent, der sikrer bæredygtige rumbaserede observationer vedrørende de i punkt i) omhandlede serviceområder
 - iii. støtte til *in situ*-dataindsamling
 - iv. dataadgang
 - v. støtte til ibrugtagning af tjenester

⁹ I dette bilag tilsigtes det kun at skitsere de vigtigste elementer og foreslå hovedemnerne i en intern aftale baseret på den aftaletype, der anvendes af Den Europæiske Udviklingsfond (EUT L 247 af 9.9.2006, s. 32). Det foregriber ikke resultatet af eventuelle drøftelser med medlemsstaterne om den endelige tekst.

- vi. foranstaltninger til beskyttelse af infrastrukturen.
- b) Støtteforanstaltninger, der tager sigte på at dække omkostninger i forbindelse med planlægning og implementering af GMES-fonden. Midlerne til støtteforanstaltninger kan dække udgifter i forbindelse med:
 - i. arbejdet med forberedelse, opfølgning, overvågning, regnskabsførelse, revision og evaluering, som er direkte nødvendigt for programmeringen og implementeringen af de af Kommissionen forvaltede GMES-fond-midler
 - ii. opnåelsen af disse mål, gennem udviklingspolitiske aktiviteter, undersøgelser, møder og informations-, oplysnings-, uddannelses- og publiceringsaktiviteter
 - iii. alle andre udgifter til administrativ eller teknisk bistand, som Kommissionen måtte have i forbindelse med forvaltningen af GMES-fonden.

GENNEMFØRELSE

- Aftalen vil indeholde bestemmelser om gennemførelse, hvad angår programmering, forvaltning og implementering af GMES-fonden, med henblik på at sikre størst mulig harmonisering af EU- og GMES-fondprocedurer. I denne forbindelse vil Rådet vedtage en forordning på grundlag af et forslag fra Kommissionen.
- Aftalen vil indføre en finansiel forordning om regler for oprettelse og finansiel implementering af GMES-fondens midler og for regnskabsaflæggelse og kontrol af regnskaber. Forordningen vil blive vedtaget af Rådet på grundlag af et forslag fra Kommissionen.
- Kommissionen bistås af et udvalg ("GMES-udvalget").
 - a) Udvalget består af repræsentanter for medlemsstaternes regeringer; en repræsentant for Kommissionen er formand for udvalget, og Kommissionen varetager dets sekretariatsfunktion.
 - b) GMES-udvalget vedtager sin forretningsorden, herunder sine afstemningsregler og opgaver, på grundlag af et forslag fra Kommissionen.
 - c) GMES-udvalget kan mødes i særlige sammensætninger for at behandle konkrete emner, bl.a. emner i forbindelse med sikkerhed ("Sikkerhedsorganet").

AFSLUTTENDE BESTEMMELSER

- Hver medlemsstat godkender denne aftale i overensstemmelse med sine forfatningsmæssige bestemmelser. Hver medlemsstats regering giver Generalsekretariatet for Rådet for Den Europæiske Union notifikation om afslutningen af de procedurer, der er nødvendige for aftalens ikrafttræden.
- Denne aftale træder i kraft på den første dag i den anden måned efter den sidste medlemsstats notifikation om godkendelsen af denne aftale.

- Denne aftale indgås for samme tidsrum som den flerårige finansielle ramme 2014-2020.